

III Всеукраїнська науково-
методична конференція з
міжнародною участю

Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції

Суми 2022

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ЦІННІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ І ВИКЛИКИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Матеріали
III Всеукраїнської науково-методичної конференції
(Суми, 18 червня 2022 року)

Суми 2022

УДК: 341-044.247:37.013

Ц62

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Завгородня В.М., канд. юрид. наук, доцент (голова редколегії)

Куліш А. М., д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України

Славко А.С., канд. юрид. наук

Длугош П., д-р габілітований (соціологічні науки), професор

Камьонка М., д-р (політологія і публічна адміністрація), доцент

Плотнікова М. В., канд. юрид. наук, доцент

Черкасов А.А., д-р іст. наук, професор

Чурилова Т. М. канд. юрид. наук, доцент

Чернявський А.О., канд. юрид. наук, доцент

Швагер О. А., канд. юрид. наук

Ц62 Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції: матер. III Всеукр. наук.-метод. конф. (Суми, 18 червня 2022 р.) / ред. колегія : В.М. Завгородня, А.М. Куліш, та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2022. – 230 с.

До збірника увійшли наукові статті та повідомлення викладачів, студентів, учених та аспірантів ЗВО і наукових установ, викладачів закладів вищої та фахової передвищої освіти, вчителів шкіл, виголошені в рамках III Всеукраїнської науково-методичної конференції «Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції», присвяченої актуальним питанням європейських студій, педагогіки, політики, історії та права.

Позиція організаційного комітету III Всеукраїнської науково-методичної конференції «Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції» не завжди збігається із міркуваннями, висловленими учасниками. У збірнику збережено авторські орфографію, пунктуацію та стилістику. Відповідальність за достовірність даних та дотримання принципів академічної доброчесності несуть учасники конференції.

© Сумський державний університет, 2022

ЗМІСТ

<i>Ахновська І.О.</i> КЛАСИФІКАЦІЯ ПОНЯТЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ОСВІТОЮ	7
<i>Бараненко Д.В.</i> АДМІНІСТРУВАННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ УКРАЇНИ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	12
<i>Барановський Б.О.</i> ВПЛИВ ГРУПИ ГУМАНІТАРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА ГЛОБАЛЬНУ СИСТЕМУ ОСВІТИ	16
<i>Баранюк Т. М.</i> РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ЗАЛАГОДЖЕННІ КОНФЛІКТІВ НА ТЕРИТОРІЇ КОЛИШНЬОЇ ЮГОСЛАВІЇ	19
<i>Boipova A.A.</i> BASIC PRINCIPLES OF DEVELOPMENT OF AXIOLOGICAL DIMENSION OF THE EUROPEAN EDUCATIONAL SPACE	23
<i>Бондар Ю. А.</i> ПРАВОВІ ВЗАЄМВІДНОСИНИ МІЖ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ ТА МІЖНАРОДНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ПРАЦІ	27
<i>Брюханова Г.В.</i> ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З РОЗРОБКИ РЕКЛАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	31
<i>Бурлай Т. В.</i> СОЦІАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПОВОЄННОЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	33
<i>Halas A.S.</i> MAPPING EUROPEAN ECO-SYSTEM OF MICRO-CREDENTIALS IN HIGHER EDUCATION	38
<i>Holokha A. R.</i> FREE ELECTIONS AS A VALUE	42
<i>Гончаренко А.В.</i> РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ НАПРИКІНЦІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.	45
<i>Hryn V.H., Hryn K.V.</i> INTEGRATION OF UNDERGRADUATE AND POSTGRADUATE STAGES IN THE MEDICAL PROFESSION DURING MARTIAL LAW IN UKRAINE	50
<i>Гусак Ю.Д.</i> ПРАВО НА ОСВІТУ В МІСЦЯХ НЕСВОБОДИ: СТАНДАРТИ РАДИ ЄВРОПИ	53
<i>Давиденко О.</i> РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ЗМІН	57
<i>Дегтярьов С.І.</i> ЮРИДИЧНА ОСВІТА В РОСІЇ У ХVІІІ СТОЛІТТІ: АПОФЕОЗ НЕДОЛУГОСТІ	59
<i>Денисенко С.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО» ДЛЯ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ У ГАЛУЗІ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ	64
<i>Дмитрієв В. І.</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ В США	68

<i>Добродум О.В., Мартинюк Е.І., Никитченко О.Е.</i> ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ РЕЛІГІЄЗНАВСТВА У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ	73
<i>Довженко Р. В.</i> ГЕНОЦИД ЯК ВИКЛИК ЦІННОСТЯМ СУЧАСНОЇ ЗАХІДНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ	77
<i>Zavhorodnia V. M.</i> LEGAL EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT: CHALLENGES OF MARTIAL LAW	80
<i>Желобицький Я.К.</i> СУТНІСТЬ ТА МІСЦЕ ЦІННІСНИХ ПРІОРИТЕТІВ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН	84
<i>Ішутіна О.Є.</i> РОЗВИТОК МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ «МІЖКУЛЬТУРНІ КОМУНІКАЦІЙНІ СТУДІЇ» (ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ ERASMUS + JEAN MONNET MODULE).....	89
<i>Ковальчук І. В., Ковальчук М. О.</i> ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ ТА ВОЄННОГО СТАНУ	93
<i>Козенкова Л. О.</i> ФІЗИЧНА ТА РОЗУМОВА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: ВСТАНОВЛЕННЯ РІВНОВАГИ.....	96
<i>Kochkina D. D.</i> THE CONCEPT OF IMPLEMENTING EQUALITY AS ONE OF THE EU VALUES IN THE UKRAINIAN STRUCTURE OF LAW ENFORCEMENT AGENCIES.....	102
<i>Козир М.А.</i> ЦІННОСТІ ЄС: ІСТОРИЧНИЙ, ПРАВОВИЙ, ПОЛІТИЧНИЙ ТА ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНТЕКСТИ	106
<i>Kolesnik N. D.</i> REINFORCEMENT OF THE EUROPEAN UNION VALUES	111
<i>Кравченко О.В., Щербак А. С.</i> ЦІННІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ І ВИКЛИКИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	116
<i>Лебідь А.Є., Тимофеева Т.</i> КОНЦЕПЦІЯ СПРАВЕДЛИВОГО ПОВСТАННЯ: КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ, ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ТА ЛЕГІТИМАЦІЯ ПРИРОДНОГО ПРАВА.....	122
<i>Lisniak V. A.</i> ROLE OF EUROPEAN VALUES IN SHAPING INTERNATIONAL LAW.....	126
<i>Лісун Я.В.</i> ОСВІТА В УМОВАХ НЕКОНТРОЛЬОВАНИХ МУЛЬТИКРИЗ 2019-2022 ТА ПРІОРИТЕТИ ЇЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	131
<i>Маланчук Т.В.</i> ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ.....	136

Мандич О.В. ЦІННІСНО-ОРІЄНТОВАНІ МОДЕЛІ ПОСИЛЕННЯ СУЧАСНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	139
Мельниченко С. Г. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ, ПРОБЛЕМ ТА ПЕРСПЕКТИВ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ.....	143
Носирев О. О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ.....	147
Паламарчук О. І. КОРЕЛЯЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ І ТРАДИЦІЙНИХ УКРАЇНСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ В ІСТОРИЧНОМУ ДИСКУРСІ.....	151
Панкратова В.О. ПРАВОВИЙ КВІЗ ЯК ІНТЕРАКТИВНА МЕТОДИКА ПРИ ВИВЧЕННІ ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН.....	155
Підоричева І. Ю. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРОСТІР ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ НОВОГО СТРАТЕГІЧНОГО ПОРЯДКУ ДЕННОГО ЄС	157
Плотнікова М.В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВАГИ ДО ЛЮДСЬКОЇ ГІДНОСТІ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ.....	162
Саранов С. В. МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ КАТЕГОРІЇ «МИРУ» В «ГОСУДАРІ» МАКІАВЕЛЛІ ТА «ПОЛІТИЧНОМУ ЗАПОВІТІ» РІШЕЛЬЄ	167
Сачко І. О. ТЕРИТОРІАЛЬНІ ВІЙСЬКА ФІНЛЯНДІЇ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ ДЛЯ БЕЗПЕКИ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ КОНТЕКСТ.....	171
Семенцов Я. ПИТАННЯ МІЖНАРОДНОГО КОСМІЧНОГО ПРАВА В АСПЕКТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	175
Славко А.С. СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО У УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ: КВАЛІФІКАЦІЯ ЗА МІЖНАРОДНИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОМ.....	177
Стрельник В.В. ВІДБУДОВА УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	181
Хмельницька Л.В. СИМВОЛІЗМ «ПІВНИКА З БОРОДЯНКИ» ЯК НАЦІО-КУЛЬТУРНОГО СУПРОТИВУ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	184
Царьова І.В. ЦІННІСНО-ОРІЄНТОВАНІ ТЕКСТИ ЯК ДОМІНАНТА ОСВІТИ.....	188
Чернявський А.Л. ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ КОНСУЛЬСЬКИХ УСТАНОВ ТА АДВОКАТУРИ ПІД ЧАС НАДАННЯ ПРАВОВОЇ	

ДОПОМОГИ ЗА КОРДОНОМ В КОНТЕКСТІ ОХОРОНИ ЦІННОСТЕЙ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	191
Чурилова Т.М. ДО ПИТАННЯ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ ДОВКІЛЛЮ УКРАЇНИ, ЗАВДАНОЇ ЗБРОЙНОЮ АГРЕСІЄЮ РФ	195
Швагер О.А. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ НЕДИСКРИМІНАЦІЇ У ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА ЄС.....	201
Швець Т.Е. ТЬЮТОРИНГ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ПОТЕНЦІАЛУ УЧНЯ ТА ВЧИТЕЛЯ.....	206
Шевчук В.О. РЯТІВНІ СВІТОГЛЯДНІ ЦІННОСТІ ЯК ОСВІТНІ ОРІЄНТИРИ: ВИКЛИКИ ВІЙНИ І ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ	211
Шемелинець І.І. МОЖЛИВІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В ПЛАНІ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	215
Юрченко Л.І., Рябініна О.В., Гонтаренко Л.О. ЕВОЛЮЦІЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНОМУ ЦІННІСНОМУ АСПЕКТІ	219
Яремівич М.А. ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ СОЛІДАРНОСТІ У СТУДЕНТІВ СУЧАСНОГО КОЛЕДЖУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ, ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (СКРИНКАСТИ)	223

ТЕРИТОРІАЛЬНІ ВІЙСЬКА ФІНЛЯНДІЇ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ ДЛЯ БЕЗПЕКИ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ КОНТЕКСТ

Сачко І. О.

*Студент I курсу ННІ права
Сумського державного університету*

Формування й забезпечення ефективного функціонування територіальної оборони є одним із найбільш важливих напрямів діяльності держави Україна в контексті забезпечення національної безпеки, особливо беручи до уваги реалії повномасштабного вторгнення Російської Федерації. Територіальні війська Фінляндії, на наш погляд, уособлюють чи не найуспішнішу модель територіальної оборони серед створених у світі. Відтак дослідження правових і організаційних основ, а також стандартів їх діяльності представляє значний інтерес.

Доцільність ідеї вдосконалення територіальної оборони України на основі концепції Територіальних військ Фінляндії обумовлена низкою факторів. Зокрема, слід відзначити той факт, що за цією структурою, навіть враховуючи її перебування у стадії активного розвитку, на законодавчому рівні передбачено можливість брати участь у наданні допомоги країнам-членам Європейського Союзу на підставі низки міжнародних договорів. Так, згідно зі змістом положень ч. 2 ст. 2 Закону про сили оборони (Act on the Defence Forces) [1], відповідно до норм якого, а також положень Закону про добровільну національну оборону (Act on Voluntary National Defence) [2] здійснюється правове регулювання Територіальних військ Фінляндії, вони можуть бути уповноважені до територіального наглядового співробітництва, надання міжнародної допомоги або участі в інших видах міжнародної діяльності.

Згідно з ч. 3 ст. 28 Закону про сили оборони, особовий склад розміщених за місцевим та регіональним принципом угруповань Територіальних військ Фінляндії, що в сукупності формують цю

структуру загалом [3], набирається з числа військовозобов'язаних, які перебувають у резерві та були викликані на службу за добровільною ініціативою, а також з інших добровольців, які взяли на себе зобов'язання перед Силами оборони Фінляндії. Останню вказану вимогу обумовлено безпосередньою приналежністю територіальних військ поряд із Керівником оборони, Командуванням оборони Фінляндії, армією, флотом, військово-повітряними силами, військовими установами й гарнізонами до Сил оборони Фінляндії (ч. 3 ст. 24 Закону про сили оборони). Звідси, територіальні війська Фінляндії (як і в цілому Сили оборони) перебувають у підпорядкуванні загалом, а також у сфері оперативних питань, Керівнику оборони. Керівник оборони, у свою чергу, розглядає та приймає рішення за поданням Керівника Командування оборони або уповноваженої ним посадової особи з адміністративних питань, що входять до компетенції Керівника оборони. Він в окремих випадках може залишити за собою повноваження щодо прийняття рішень з адміністративних питань, першочергово передбачених для розгляду Керівника Командування оборони або питань, що стосуються призначення на службу, рішення щодо яких має бути прийняте іншим органом Сил оборони (ч. 3 ст. 25 Закону про сили оборони). Окрім наведеного, з попередніх тез впливає й те, що керівництво підготовкою добровольців у галузі національної оборони здійснюється якраз таки Силами оборони. Цей обов'язок закріплено за даною структурою ч. 1 ст. 2 Закону про сили оборони.

Відповідно до ст. 3 Закону про добровільну національну оборону [4], координація заходів щодо добровільної національної оборони у різних адміністративних секторах належать до компетенції Міністерства оборони Фінляндії. Його обов'язками також є управління та нагляд за військовою підготовкою добровольців. Заслуговує на увагу те, що частиною заходів з організації військової підготовки, навчання, а також заохочення громадян до вступу в склад Територіальних військ Фінляндії опікується Асоціація підготовки сил оборони – громадсько-правове об'єднання та загальнонаціональний координаційни орган добровільної національної оборони. Дана концепція, на наш погляд, має великі переваги і є доцільною для запозичення та реалізації в Україні. Її втілення забезпечить більш зручне, прозоре, а, отже, – й більш ефективне співробітництво населення та органів влади громад на території всієї держави з

вирішення важливих питань стосовно територіальної оборони України.

Варто зауважити, що розглянута організаційна, та, власне, реалізована на рівні фінського законодавства юридична модель є прикладом втілення курсу, запропонованого у січні 2018 року тодішнім Міністром оборони Фінляндії Ю. Ніністе [3], за програмою якого відправною точкою на шляху до забезпечення надійного захисту муніципалітетів є посилення «місцевої оборони». Це, за його словами, має бути досягнуто шляхом навчання Територіальних військ під безпосереднім керівництвом армії, гарантуючи таким чином їх оборонну готовність і продуктивність. Наразі підготовлені фінською армією добровольці належать до місцевих батальйонів, курсом же Ю. Ніністе було закладено фундамент для формування з них особового складу територіальних військ Фінляндії [3].

Територіальні війська Фінляндії, відповідно до змісту ч. 1 ст. 2 Закону про сили оборони [1], подібно до кожної зі складових Сил оборони, беруть участь у військовій обороні Фінляндії, що передбачає:

- ведення спостереження за сухопутними та морськими територіями Фінляндії та повітряним простором, охорону територіальної цілісності;

- забезпечення коштів для існування та основних прав фінського народу, а також функціонування уряду та захист правопорядку;

- забезпечення військової підготовки, керівництво добровільною підготовкою до національної оборони та виховання бажання захист нації;

Вони також надають підтримку іншим органам влади шляхом:

- сприяння органам виконавчої влади у підтримці громадського порядку та безпеки, запобіганні та припиненні терористичних актів та захисті суспільства в цілому;

- допомоги у проведенні рятувальних операцій.

Положеннями ст. 28 Закону про добровільну національну оборону [4] право на виконання фінськими добровольцями виконувати свої обов'язки обмежено територією власної держави. Винятком є діяльність тих осіб з їх числа, на яких законодавчим шляхом покладено посадові виконавчі обов'язки. Саме тому допустимими формами міжнародної допомоги, що може

здійснюється територіальними військами Фінляндії, країнам-членам Європейського Союзу є ті види діяльності, які за своєю специфікою не суперечать наведеним вище нормам ст. 28 Закону про добровільну національну оборону. Отже, ч. 7 ст. 42 Договору про Європейський Союз та ч. 1 ст. 222 Договору про функціонування Європейського Союзу [2] в сукупності передбачено, що до підстав, згідно з якими фінськими добровольцями, а отже, й членами особового складу Територіальних військ Фінляндії, відбувається здійснення функцій щодо міжнародної підтримки, належать факт агресії проти держави-члена Європейського Союзу на його території, а також ситуації, за яких держава-член Європейського Союзу зазнає терористичного нападу або «природного чи антропогенного лиха».

Однією з необхідних умов євроінтеграції України, безумовно, є сприйняття ціннісних підходів Європейського Союзу з питань безпеки. Аналіз засад формування та функціонування територіальних військ Фінляндії дає підстави констатувати важливість як внутрішньодержавних, так і колективних принципів євроспільноти для діяльності структур подібного типу. Тому і юридичні аспекти територіального захисту Фінляндії, до якої масово залучається населення держави, мають стати орієнтиром для правотворчості в Україні в аспекті розвитку вітчизняної територіальної оборони як інструменту захисту суверенітету й територіальної цілісності держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Act on the Defence Forces. Ministry of Defence, Finland. URL: <https://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/2007/en20070551.pdf>
2. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями. База «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
3. K. Ikävalko. Niinistö: "Keskustelu suojeluskunnista voidaan päättää" – Ministeri on lämmennyt armeijavetoiselle vapaaehtoisten sotilaskoulutukselle. *Yle*. 2018. URL: <https://yle.fi/uutiset/3-10034393>
4. Act on Voluntary National Defence. Ministry of Defence, Finland. URL: https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2007/en20070556_20071440.pdf